

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75p

Naročnina
mesečno 150 D.Rokopisi se ne
vračajo.Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poština plačana
v gotovini.Uredništvo in
upravnštvo v
Št. Peterski
vojašnici.**Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.**

Iz ustanovnega občnega zbora invalidske zadruga.

Dolgo prizadevanje se je vendar uresničilo. Že par let smo delovali na to, da bi mogli ustanoviti invalidsko zadrugo. Imeli smo sestanke in ankete, na katerih se je marsikaj predvidelo, toda uresničiti je bilo pri današnjih razmerah težko. Razmere so nas prisilile v to, da je bilo treba vendar enkrat vsaj deloma uresničiti načrte.

Pripravljalni odbor, ki ga je postavila anketa, je z velikim prizadevanjem našel možnost ustanovitve zadruga ter je pripravil vse pogoje. Sklical je ustanovni občni zbor za dne 2. avgusta t. l., ki se je izvršil s pozitivnim uspehom.

Največ je pripomoglo do ustanovitve smotreno zbiranje monopolskih dohodkov, ki jih je prejemal izvršni odbor za združne namene.

Nismo se mogli zanašati na nobeno drugo državno pomoč, ki bi bila v tem pogledu zelo na mestu in koristna; navezani smo bili le na lastne sile.

Baš v tem neugodnem času in težkih gospodarskih razmerah, se najbrž zadruga ne bo mogla povspeti takoj do pravega razmaha in početi z delovanjem v vseh panogah, katere predvideva njena pravila.

V prvi vrsti smo predvideli delovanje produktivne zadruga.

Največ nam je leželo na tem, da spravimo naše delavne sile v združne delavnice in da zberemo k temu svojo gospodarsko moč.

Zaposeliti invalide, jih izučiti in jim koristiti gospodarsko, je največja potreba in namen naše zadruga, vendar je pa ravno ta potreba v današnjem času najtežje izvedljiva.

Pri današnjih razmerah ne dobimo lokalov za delavnice, je težko nabaviti stroje in material in konkurirati na blagovnem trgu.

Vendar pa bomo morali vse te zapreke premestiti in se podvreči vsem eventuelnim težočam in opasnostim v tem pogledu. Največji pogoj je, da se finančno okrepimo, ker le na ta način bomo mogli bolj z lahkoto odpraviti zapreke. Za to je za enkrat naš namen delovati začasno samo s posojilno in kreditno zadrugo, od katere upamo dobiti boljše finančno podlago za druga podjetja, kakoršna smo unesli v združna pravila.

Ako bi se nahajali v takih razmerah, da bi lahko računali na vsestransko državno pomoč, bi gotovo imeli lahko takoj vpostavljen naš delavnice, ki so nam glavni pogoj.

Ako bi imeli tako državno pomoč in naklonjenost v tem pogledu, kakor na primer na Češkem, bi bilo lahko.

Državna pomoč naši zadrugi pa je za sedaj še jako omejena in izgleda, kakor, da bi hoteli najprej preiskusiti z nami, ako smo kaj zmožni.

Ni nam preostajalo drugega, kakor začeti in poskusiti, ako bo pokazala zadruga ustanovljena samo z lastnim prizadevanjem napredek.

Ustanovni občni zbor dne 2. avgusta t. l. je pokazal zelo povoljni začetek in nadebudno sliko.

Zbralo se je nepričakovano veliko interesentov.

Naše podružnice so poslale tudi svoje pooblaščenice delegate tako, da je bilo zastopanih na ustanovnem občnem zboru 25 podružnic. — Poleg delegatov pa je prišlo precejšnje število invalidov, ki so se zelo interesirali za naš združni pokret.

Na predvečer pred občnim zborom dne 1. avgusta se je vršil informativni sestanek za zadrugo, v gostilni pri Černetu na Sv. Petra cesti.

Prostorna soba je bila nabito polna raznih tovarišev, med katerimi so bili po večini navzoči tudi delegati naših podružnic.

Sestanek je imel namen razgovora za boljšo pripravo občnega zbora.

Takoj ob početku, ko je predsednik izvršnega odbora tov. Štefe pojasnil vse predpogoje in izvršitve pripravljalnega odseka, se je vnela zanimiva debata.

Naše podružnice so dobro premotile načrt pravil, objavljen v Vojnem invalidu in poslale po delegatih svoje predloge. Javilo se je precejšnje število govornikov.

Na vsa stavljena vprašanja je odgovarjal v imenu pripravljalnega odseka tov. Marinko, ki je priznan veščak na združnem polju.

Zelo smotrene in dobro podprte predloge so stavili govorniki tov. Frelj iz Celja, tov. Bajželj iz Ljubljane, tov. Krušič iz Ljubljane, tov. Gačnik iz Guštanja, tov. Žabkar iz Krškega, tov. Humer iz Škofjeloke, tov. Žen iz Konjic, in tov. Hribar iz Ribnice.

Glavne debate so bile glede naslova zadruga, glede jamstva članov in podružnic, volitve uprave in nadzorstva in kooptiranje, glede uslužbenecv zadruga, odpovedi hranilnih vlog in poročstva.

Kot najglavnejši predmet o katerem se je debatiralo nad eno uro je bila razdelitev čistega dobička.

K temu je treba pripomniti razveseljivo dejstvo, da so se navzoči že na predvečer zedinili, da bi bilo najbolje pustiti ves dobiček zadrugi in njenim rezervnim skladom.

Dalje se je debatiralo o višini in vplačevanju deležev, pristopnin in kar je bilo zelo važno o prenosu monopolskega fonda, namenjenega za zadrugo na deleže oziroma v zadrugo. Zelo obširna je bila debata o podružničnih deležih in prepovedi odpovedi istih. Delegate je zelo zanimal termin izplačila deležev.

Zelo važna pa je bila debata o združnih kreditih, dajanju posojil in jamstvu. Čudno, da so nekateri izpodbijali več porokv in na ta način omalovaževali jamstvo ter kritje zadruga. Mogoče so vladale nekoliko osebne tendence.

Debata celega večera je pokazala veliko novih smernic za drugi dan. V nedeljo dne 2. avgusta t. l. ob 9. uri se je napolnila dvorana čitalnice v invalidskem domu, v kateri se je vršil ustanovni občni zbor.

Prišlo je še nekaj novih delegatov podružnic.

V imenu sklicateljev, oziroma kot član pripravljalnega odseka je otvoril občni zbor tov. Tome. Verifikacijski odbor (tov. Krušič, Žabkar in Šoštarčič) je verificiral pooblastila delegatov. Po kratkem nagovoru o pomenu zadruga, je tov. Tome prečital dnevni red, po katerem se je začel takoj vršiti občni zbor.

K razgovoru glede zadruga se ni oglasil nihče več, zato se je pričelo takoj s čitanjem pravil. Čital jih je tov. Frelj iz Celja, tovariš Tome pa je pozivljaj na debato glede posameznih členov.

V splošnem so bile stavljene le male formalne izpremebe in dodatki. Vendar pa je občni zbor sklenil spremeniti dve glavni vprašanji in sicer depasiranje monopolskega denarja v zadrugo in razdelitev dobička zadruga.

Po načrtu pravil je bilo predvideno, da podpišejo iz monopolskega denarja podružnice deleže po proporcu članstva.

Delegati podružnic, ki so se v ta namen strnili poleg občnega zbora v posebno anketo, pa so osvojili drug predlog.

Stavljena sta bila namreč poleg načrta pravil še dva predloga:

1. Tov. prof. Modic je opozoril občni zbor na ustanovitev zelo koristnega samostojnega fonda na takozvani »ustanovni fond«.

Na to opozoritev je dodatno predlagal tov. Marinko depasiranje vsega monopolskega sklada v ustanovni fond kot obratno glavnico, članstvo in eventuelno tudi podružnice pa naj podpišejo popolnoma samostojno svoje deleže iz lastnega premoženja.

2. Tov. Mikuž pa je predlagal, da podpiše iz vsega monopolskega denarja deleže izvršni

odbor, ki naj potem iste odstopi v uživanje po proporcu podružnicam. Vnela se je obširna debata o teh predlogih in delegati so bili različnih mnenj.

Sprevideli pa so, da je najboljši in najumestnejši predlog tov. Modica in Marinkota, ki je naveden gori pod 1.), kateri je bil tudi izglasovan in sicer so ga delegati sprejeli enoglasno.

V drugem važnem vprašanju »Razdelitev čistega dobička«, so vladala različna mnenja. Eni so bili za to, da se poviša procent za rezervni sklad, ostanek pa razdeli med podružnice, drugi zopet, da ga deli zadruga revežem, ali da se v ta namen preda izvršnemu odboru.

Končno pa je prevladalo mnenje, katero se je osvojilo že na predvečer, da gre ves čisti dobiček v rezervne in eventuelne druge ustanovljene sklade. Takoj nato se je vršilo podpisovanje pristopnic k zadrugi. Navzoči so podpisali takoj 37 pristopnic z 51 deleži, ki so imeli po tem glasovalno pravico. S formalnimi in tema glavnima izpremembama so bila potem sprejeta enoglasno združna pravila.

Predlagana in sprejeta je bila združna pristopnina po 3 Din.

Občni zbor je prešel k volitvam uprave in nadzorstva.

Tov. Golež iz Maribora je predlagal kandidatni odbor, ki se je takoj izvolil. Izvoljeni so bili tov. dr. Turk, Tome, Krušič in Frelj.

Po kratki odstranitvi so isti prinesli sestavljeno kandidatno listo, v kateri so bili predlagani v upravo tov. Marinko, prof. Modic, dr. Turk, Mikuž in Krušič, v nadzorstvo pa tov. Benedik, Tome, Serbec, Bajželj, Golež, Rus, Frelj in Hribar.

Vsi predlagani so bili enoglasno izvoljeni in sicer za predsednika uprave še posebej z navdušenjem tov. Marinko. Navzoči so vzeli s seboj pristopnice, da jih predlože doma v podpis raznim tovarišem, ki se bodo gotovo v velikem številu odzvali k pristopu.

Tako je bila ustanovljena invalidska zadruga, od katere pričakujemo najboljših uspehov.

V par dneh se bo zadruga registrirala ter pripravila vse za točno in redno poslovanje.

Pričakuje pa od javnosti, posebno pa od tovarišev invalidov in vseh vojnih žrtev, da zastavijo vse svoje sile k tej občekoristni akciji.

Pantheon.

Država namerava postaviti v spomin svojih velikih mož »Pantheon«, v katerem naj bodo shranjene kosti vseh onih, kateri imajo velike zasluge za naš narod.

Pod takim imenom so postavili že stari Grki monumentalno zgradbo svojim prvakom na Akropolju v Atenah, katere obstanek naj bo za vzgled vsemu svetu.

Na zgodovinskem veličastnem mestu v naši prestolici ali njeni neposredni bližini naj bi stalo poslopje in v njem postavljen spomin na najzaslužnejše državnike.

Zgradba bo postavljena v znak hvaležnosti in pijetete naroda do svojih veličastnih prvakov.

Zelo lepo in veiko je to delo s katerim se izkaže naš narod.

Toda na drugi strani moramo reči, da narod, ki gradi tak spomin popolnoma pozablja na večje in nujnejše delo, to je na zadoščenje onim, ki jim gre precejšnja zasluga za obstanek in pogoje domovine, to je na žrtve vojne, ki tudi spadajo v spominski »Pantheon«.

Naše vojne žrtve, ki trpe že 7 let grozne muke, niso prejele še hvaležnosti in zadoščenja naroda.

Njihovo eksistenčno vprašanje se rešuje na sramoten nečasten način, ker jim narod še danes ni priznal njihovega prava.

Masa pohabljenec, bolnikov in zapuščenec predstavlja jako žalostno sliko, zato je treba najprej njim graditi »Pantheon«.

Pokažejo naj se zgradbe, katere bodo dale zatočišče, lek in uteho vsem potrebnim vojnim žrtvam in to bo častna slika, na katero bo narod lahko ponosen.

Ali hoče narod pokazati kdaj hvaležnost svojim herojem?

Sedem let ne stori tega, med tem pa je nastalo vprašanje kako počastiti mrtve.

Ne, najprej je treba žive povzdigniti k dostojnosti, mrtvi bodo počakali ker njihova čast je rešena.

Ako hoče narod izbirati zaslužene može, pogleda naj med vrste vojnih invalidov, vdov in sirot, ki so žrtvovali za domovino skoro vse. — Vse je treba uvrstiti med one velike može, katerim se misli postaviti »Pantheon« tako, da bo pokazal čast vsem onim, ki so jo zaslužili, sicer stavba ne bo dovolj častna.

Toda vojne žrtve odklanjajo vsak spomenik kakoršnega more predstavljati monumentalno poslopje; one žele, da se tak spomin žrtvuje za mrtve.

Vojne žrtve hočejo le toliko, kolikor so žrtvovali na oltar domovine.

V času ko se porajajo misli za postavitev »Pantheona«, dvigajo svoje glasove in opominjajo graditelje, da postavijo spomenik tako, da bo mogel biti res časten.

Ako hoče proslaviti samo mrtve in jim dati zadoščenje za njihove zasluge, žive heroje pa pustiti svoji žalostni usodi, narod ne bo zadostil svojemu namenu.

Kdo bo mogel misliti, da je proslava onih, katerih kosti bodo počivale v Pantheonu dostojna, ako bo videl, da masa, ki je veliko pripomogla k njihovim zasugam trpi bedo in pomanjkanje.

Nikjer bi se ne moglo izbrisati sledu, da slava ni popolna. Naj bi stalo spominsko poslopje v naši prestolici, ob njegovih oglih bi pa postajali pohabljeni invalidi in kazali pasantom svoje gorje. Ali bi bila to pijeteta?

Narod naj postavi najprvo »Pantheon« vojnim žrtvam, ki so ga v polni meri zaslužile.

Isti naj bo postavljen v tej obliki, in taki napravi, da bo zakril današnjo bedo in gorje med vojnimi žrtvami, ki tavajo okoli brez vsakega prava, zaščite in pomoči.

S pravičnim invalidskim zakonom se bo postavil temelj takemu prepotrebemu in velezaslužnemu delu.

Narod je dolžan v prvi vrsti izkazati hvaležnost in zadoščenje onim, ki so največ pripomogli do ustanovitve domovine in ki nimajo v svoji nesreči prav nobene pomoči in opore.

Na tej podlagi bo potem dostojna vsaka druga proslava.

Za specialno pomoč.

Pretežna večina vseh prošelj, ki prihajajo od naših vojnih žrtv se glasi za podporo v denarju ali blagu.

Današnja pokojnina tudi z dodatki ne pomeni nič. Poleg nje pa nimajo vojne žrtve po zakonu zadostnih pridobitnih ugodnosti, zato vlada mizerija.

Že stari običaji pri nas na bivši deželni vladi so obstojali v tej obliki, da so nakazovali invalidom in drugim vojnim žrtvam enkratne denarne podpore, ali oblačila gotovo misleč, da se bo enkrat invalidsko vprašanje uredilo in bo dobil vsak svojo stalno pomoč. Tako so se lahko rečemo z miloščinami regulirale neurejene razmere in tolažila invalidska beda. K temu je veliko pripomogla tudi komisija za vračajoče se vojnike, ki je obstojala z lastnim kapitalom še iz Avstrije. Invalidsko vprašanje pa je danes še v slabšem štadiju kot takrat. Še vedno obstoja začasni invalidski zakon, ki se dosledno ne izvaja, invalidskega vprašanja pa nočejo urediti.

Tudi začasni invalidski zakon nudi v čl. 14 neka darila in posojila, kar imenujejo naše oblasti vse skupaj »specialno pomoč«.

Specialne moči pa faktično ni, ker se v tej obliki začasni invalidski zakon ne more izvajati, ker ni denarja.

Kolikor bolj se je naše vprašanje centraliziralo v Beograd tem manj je specialnih pomoči.

Naše vojne žrtve direktno bombardirajo potom izvršnega odbora z različnimi prošnjami g. velikega župana za pomoč v obliki podpor posojil in dajatev oblačil.

Za tem se pa tudi skoro v enaki meri pritožujejo kako to, da nobena prošnja ne najde odmeva.

Iz raznih prošelj se vidi beda, pomanjkanje, kar znači kako slabo je pri nas urejeno invalidsko vprašanje in kako malo nudi država vojnim žrtvam.

Iz nič ni nič, tako tudi naša invalidska oblast ne more nuditi nobenemu podporo ako nima sredstev.

Ministrstvo za socijalno politiko za takozvano »specialno pomoč« že od lanske jeseni ni nakazalo nobenega zneska.

Vse dotične prošnje, katerih pride največ, to je za podpore v denarju, obleki in posojila leže nerešene in teh mora biti že cele kupe. — Krivda za to leži na ministrstvu, ker pušča g. velikega župana brez kreditov. Izvršni odbor je že večkrat interveniral in g. veliki župan je poslal precej predlogov in opominov. Kljub temu pa ostaja dosledno brez kreditov.

Zastopnik izvršnega odbora se je mudil v to svrhu pri ministru za socijalno politiko in o priliki kongresa so naši delegati v Skoplju

javno vprašali ministrovega odposlanca zakaj naša invalidska oblast ostaja brez kreditov.

Ministrstvo se izgovarja na neke obračune katerih baje ni prejelo od poprejšnjih kreditov.

Na naše poizvedbe je pojasnjeno, da stoji ta stvar v redu in da se baje zahteva celo obračun nekega neprejetega zneska. Naj bo kar hoče, vojne žrtve ne smejo čakati na svojo pomoč, ki jim jo nudi itak pičila oskrba. Za najvažnejše potrebe kakor za orodje, obratne kapitale in brezobrestna posojila, se ne morejo prošnje reševati. Kako se s tem ovira pridobitni razvoj invalidov? In to traja kar po leto dni.

Sedaj se jasno vidi kako potreben bi bil samostojni »Narodni fond« z lastno upravo v kateri bi bili zastopniki invalidov in naroda.

Tak fond, ki ga predvideva načrt invalidskega zakona, napravljen sporazumno z udruženjem bi bil neodvisen od dispozicije političnih strank. Prejemke iz njega bi dajala uprava redno po določenih zakona in predpisov.

Dokler pa tega ne bomo dosegli, mislimo, da bomo vedno dalje čakali na naše kreditne potrebe.

Še nekaj k obnovitvam postopka.

Akti, ki jih vračajo reduciranci, so zelo nepopolni. V interesu vsakega dotičnega mora biti, da navede čim boljše dokaze, da ne propade. Ako bo kdo propadel, je zelo veliko vprašanje, če bo mogel postati še zaščiten.

Dogaja se, da se nekateri prav malo brigajo za iskanje prič ter dajejo jako pomanjkljive naslove.

Sklicujejo se celo na druge osebe, katere naj se vpraša za naslov prič.

Omenjeno bodi, da se oblast gotovo ne bo hotela truditi s kakim iskanjem. To bi naučile dotične že lahko izkušnje.

Vsak naj se potruji, da sam zasleduje naslove, za sé bo vsaj žrtvoval nekaj časa in truda. Nekatere naše ljudi moramo grajati, da so preveč komodni.

V splošnem pa naj podružnice in vsi dotični tudi sami gledajo na to, da dotičnim pozivom čimprej ugrade, da ne zavlačujejo preveč odgovorov.

PO ZNIŽANIH CENAH

se priporoča cenj. invalidom brivnica g. Ferikula v Ljubljani, Ambrožev trg (poleg belega konjička).

Hitra in solidna postrežba.

Invalidom s člansko knjižico ali uverenjem znaten popust cen za vsa brivska dela. — Priporoča se tudi potujočim invalidom iz dežele. — Tramvajska postaja »Ambrožev trg«.

I. A. Bunin — Dr. N. Preobraženski:

Gospod iz San-Franciska.

(Nadaljevanje.)

In ko je dobil v odgovor počasen »yes«, je dodal, da je danes pri njih v vežni dvorani tarentela — plešeta Carmela in Giuseppe, ki sta znana celi Italiji in »vsemu turistovskemu svetu«.

— Videl sem jo na razglednicah,« je brezizrazno rekel gospod iz San Franciska. — In ta Giuseppe, je to njen mož?»

— Bratranec, sir, — je odgovoril maitre d' hotel.

Gospod iz San Franciska je počakal, nekaj pomislil, pokimal z glavo in ga brez besede odslavlil.

Potem se je zopet pričel pripravljati kakor za svatbo: prižgal je povsod elektriko, napolnil je vsa ogledala z odsevom luči in bleska, pohištva in odprtih kovčegov, se jel briti, se umivati in vsak trenutek zvoniti, med tem ko so doneli po celem hodniku in ga prekinjali drugi nestrpni zvonci iz sob njegove žene in hčerke: In huigi se je na zvonjenje lahno, kakor mnogi debeluh, prigugal v svojem rdečem predpasniku, spačen, kakor od groze, da so se do solz smejale hišne, ki so tekale mimo z belimi lončenimi vrči vrokah, potrkal s prsti na vrata in z narejeno plašnostjo ter z vljudnostjo, ki je mejila na idiotstvo, vprašal:

— Ha sonato, signore? (Ste zvonili, gospod?)

In za vrati se je slišal počasen in škripajoč žaljivo vljuden glas:

Yes, come in...

Kaj je občutil, kaj je mislil gospod iz San-Franciska ta zanj tako pomembni večer? Ničesar posebnega ni občutil, kajti prav v tem je smola, da je vse na tem svetu na videz preveč enostavno! In če bi bil tudi občutil v svoji duši, da se mora nekaj zgoditi, bi bil vseeno mislil, da se to zgodi šele pozneje, pa vsak način ne takoj. Razen tega se mu je, kakor vsem po zibanju na morju, hotelo zelo jesti; z naslodo je sanjal o prvi žlici juhe, o prvem požirku vina in opravljal je celo navadne triletnje skrbi z nekim razburjenjem, ki ni pustilo časa za premissljevanje.

Ko se je obril, umil, si lepo vtaknil več zob in stoje, pred ogledali, namočil in trdno drgnil s kartačami v srebrni opravi ostanke gostih bisernih las okoli temno-rumene lobanje, si je potegnil na krpak starikav život s stasom, odebeljenim od izdatne hrane stasom blede rumen svilen triko, a na suhe noge s ploskimi stopali — črne svilene nogavice in plešne čevlje, uredil je čepé s svilenimi naramnicami visoko napete črne hlače in snežno belo srajco s štrlečim naprsnikom, vtaknil gumba v blesteče manšete in se pričel mučiti z lovljenjem vratnega gumba pod trdim ovratnikom. Tla so še valovala pod njim, konci prstov so ga zelo boleli, gumb je včasih krepko vgriznil voko kožico v votlini pod jabolkom, toda bil je vztrajen in končno je z očmi sijajočimi od napetosti, ves moder od preozkega ovratika, ki mu je tiščal grlo, vendar dovršil svoje delo — in onemogel sedel pred

veliko ogledalo, odražen v njem in ponovljen v drugih zrcalih.

— O, to je grozno! — je zamrmral, povsil krepko plešasto glavo in se ni potrudil, da bi razumel in ni niti mislil, kaj je pravzaprav grozno; potem je z vajenimi očmi in pozorno ogledal svoje kratke, od putike v členkih trde prste, njihov velike in izbočene nohte mandeljnovne barve in prepričano ponovil: To je grozno.

Zdaj je doneče, kakor v poganskem tempelju, zatulil po celi hiši drugi gong. In gospod iz San-Franciska se je urno vzdignil, še bolj stisnil ovratnik z ovratnico, a trebuh z izrezanim telovnikom, oblekel smoking, potegnil manšete nekoliko izpod rokavov in se zopet ogledal v zrcalu... Ta temnopolta Carmelita preigranih oči, mulatinji podobna, v pestri noši, kjer prevladuje oranžna barva, menda izvrstno pleše, je pomislil. Čvrsto je stopil iz svoje sobe, se približal po preprogik sosednji sobi svoje žene in glasno vprašal, ali bosta že kmalu gotovi?

— V petih minutah, papà! — se je jasno in že veselo oglasil dekliški glas za vrati.

— Izvrstno, — je rekel gospod iz San-Franciska.

In brez naglice je šel doli po hodnikih in stopnicah, postlanih z rdečimi preprogami, da poišče čitalnico. Nasproti idočim slugam so se stiskali pred njim k zidu, on pa je šel kakor, da jih ni opazil. K obedu zakasnela starka, že sključena, mlečnih las, toda dekoltirana, v svetlosivi svileni obleki, je hitela navsomoč, a smešno, kakor kura, in on jo je z lahkoto pre-

Reducirancem, ki zbirajo dokaze.

Izvršni odbor je razposlal že veliko pozivov potom pristojnih podružnic reducirancem, naj zberejo nove dokaze oziroma priče.

Dotični predmeti, ki jih reduciranci vračajo, pa niso dobro izpopolnjeni. Skoro vsem manjka pismenih dokazov in po večini navažajo samo priče, ki naj pod prisego potrdijo, da izvirajo njihove hibe iz vojne.

Pozivi, ki prihajajo od središnjega odbora in jih izvršni odbor razpošilja prizadetim pa zahtevajo, da se mora priče na izkaze zapriseči.

V Srbiji in na Hrvatskem je taka zaprisega lahko mogoča, ker imajo takozvane občinske sudove, to je občinski tajniki so ob enem nekaki prvoinštančni sodnik.

Pri naših občinah pa je zaprisega nemogoča, ker so ustrojene na drugačen način in nimajo za sodbe in zaprisege kompetentnih funkcijonarjev.

Tudi pri naših sodiščih se zaprisege na poljubne predloge strank ne vršijo. Vsled tega je našim reducirancem nemogoče izvršiti zaslišanje priči pod prisego.

Izvršni odbor je dobil v roke neki tozadevni akt iz Hrvatske.

Tam razpošilja izvršni odbor iz Zagreba dotične pozive, ki pridejo od središnjega odbora kar potom tiskanic pristojnim občinskim uradom s prošnjo, da pozovejo prizadete, izpopolnijo z njimi akte, zaslišijo in zaprisežejo priče ter predmete vrnejo.

Take razmere zelo olajšujejo delo, zato gredo obnove postopanj hitro naprej.

Na enak in mogoče še hitrejši način se vrši to v Srbiji, kjer so baje že skoro vsi reduciranci dosegli potom obnov nazaj svoje pravice.

Le pri nas smo naleteli glede našega upravnega sistema na težkoče.

Izvršni odbor je vse to pojasnil središnjemu odboru v Beogradu ter ga prosil naj v tem pogledu za nas hitro kaj ukrene.

Sedaj pa je prejel od središnjega odbora odgovor, da je treba vsaki priči podpisati izjavo, katero potem potrdi pristojni poglavar okrožja, ali policijska oblast.

Ne vemo, ali bodo poglavarji okrožij, to je sreski poglavarji in policijske oblasti kompetentni pri nas take izjave potrjevati, vendar pa naj naši reduciranci poskusijo. Na vsak način pa smatramo, da se v teh slučajih potrebuje le nekake legalizacije podpisov, ki svedočijo, da so izjve verodostojne.

Take legalizacije podpisov pa se pri nas vedno lahko vrše potom okrajnih sodišč.

Ako ne bodo toraj mogoče legalizacije po sreskih poglavarjih ali policijskih oblastih, bodo mogoče pri sodiščih. Vsak reduciranec, ki zbira dokaze, naj se po tem ravna in zbere tako

opremljene izjave. Izjave prič naj se glase približno sledeče:

»Potrjujem, da je bil I. I. pešec 5. polka, 9. stotnije v času meseca junija 1915. leta ranjen na soški fronti v levo stegno izvršujoč vojno službo ter sem bil očividec njegovega dogodka.«

Podpis.

Ali pa:

»da se je I. I. zdravil za pljučno bolezen v času od z menoj vred v I. I. rezervni bolnici v Lincu.«

Podpis.

Na ta način naj bodo dotične izjave kolikor mogoče natančno sestavljene. Popiše naj se kolikor mogoče vse dogodke.

Podpisi prič naj bodo potrjeni kakor gori omenjeno od sreza, policije, ako pa ne gre, pa sodno legalizirani.

Pri legalizacijah naj vsak omeni, da naj bodo kolekov proste, ker gre za invalidske zadeve.

Take izjave naj pozvani čimprej izpopolnijo in vrnejo izvršnemu odboru s prošnjami na okrožna sodišča, kakor smo že enkrat izdali navodila.

IZ ORGANIZACIJE.

Posojila pri izvršnem odboru so ustavljena vsled izčrpanega kredita. Naše člane opozarjamo, da naj ne vlagajo več prošenj na izvršni odbor, ker povzročujejo le nepotrebno delo in pisarije. Sploh pa se mislijo posojilne zadeve v bodoče izročati novoustanovljeni invalidski zadruzi, ki ima itak namen voditi invalidske kreditne in posojilne zadeve.

Vpostavitve oblastnih monopolskih inšpektoratov. Tobačna tovarna v Ljubljani je izdala odlok z dne 16. VII. 1925 O. M. št. 2140/2, ki se glasi dobesedno: »Z naredbo z dne 16. IV. 1925 k br. 657 je finansijsko ministrstvo v Beogradu ukinilo vse dosedanje oblastne monopolne direktije in na osnovi člena 82 finansijskega zakona za leto 1924/25 ustanovilo oblastne inšpektorate uprave državnih monopolov s sedežem v Skoplju, Sarajevu, Zagrebu in Splitu.

Po tozadevnem praviliku št. 146, izdanem v »Službenih novinah« z dne 4. VI. 1925 št. 123, pripada z dnem razglasitve tega pravilnika pod oblastni inšpektorat v Zagrebu tudi ljubljanska in mariborska oblast in s tem tudi ves delokrog tukajšnje oblastne monopolne direktije.

Z ozirom na gornje kreiranje oblastnih inšpektoratov se imajo po nalogu uprave državnih monopolov v Beogradu z dne 4. VI. 1925 števil. 7245 prenesti vsi administrativni posli glede veliko- in maloprodaje tobaka, ter ostalih monopolov, ki jih je do sedaj vršila tukajšnja oblastna monopolna direktija v teku tekočega meseca na Oblastni monopolski inšpektorat v Zagrebu, v kojega delokrog preidejo sedaj vsi ti posli.«

Na koncu pa odlok naroča, da je treba vse administrativne agende, ki so spadale v delokrog oblastne monopolne direktije od 1. avgusta 1925 dalje pošiljati neposredno novoustanovljenemu Oblastnemu inšpektoratu v Zagrebu.

Opomba: Poročali smo že, da smo protestirali proti prenosu poslov s tobačnimi trafikami na Oblastni inšpektorat v Zagrebu, ker znajo biti s tem oškodovani naši interesi pri trafikah vsled nedirektnega stika in nepoznavanja razmer. Pridružili smo se zahtevam nekaterih drugih interesentov po ustanovitvi samostojnega Oblastnega monopolnega inšpektorata v Ljubljani, kar pa gotovo ne bo uspelo, kakor posnemamo iz odgovora izvršnemu odboru.

Na vsak način je vprašanje odločevanja o naših trafikah bolj zamotano z ozirom na nepoznavanje razmer.

Naše interese pri trafikah pa opozarjamo, da je v bodoče naslavljati vse dopise glede trafik na Oblastni inšpektorat uprave državnih monopolov v Zagrebu.

Vojaške dodelitve. Prihajajo vprašanja, kaj je storiti onim invalidom, ki dobe vojne dodelitve, to je, da s kljub njihovi invaliditeti uvrščeni k rezervnim vojaškim edinicam.

Pojasnimo, da se je taka dodelitev izvršila že v dosti slučajih in to s prav težkimi invalidi. Ravno zadnji čas smo videli tako dodelitev protetarja brez noge. Očividno je, da takih vojakov ne morejo potrebovati. V vsakem takem slučaju se prijavi invalid pri pristojni občini in dokaže z invalidskim uverenjem, da je za vojaško službo nesposoben. Občina mora poročati vse natančne podatke dotičnega vojnemu okrogu in vrniti tudi vojni razpored. Še bolje je prijaviti se kar sreskemu vojaškemu referentu. Nato komanda vojnega okruha ukrene vse potrebno in poroča nazaj. V takih slučajih potem pridrži vojno dodelilnico.

Svoj čas smo se informirali osebno, kako je to, da se gode take pridelitve vojnih invalidov.

Vojni okruzi nimajo drugih evidenc kakor za one, ki so služili že v naši državi. Za vse druge imajo baje samo rojstne ali naborne letnice. Najbrž tudi ne vodijo zadostne evidence o invalidih.

Mesto jetniškega paznika je razpisano pri okrožnem sodišču v Mariboru ali drugod, ki bi se izpraznilo radi razpisa. Pogoji so zvezani z mestom zvaničnika. Prošnje je vlagati do 28. avgusta t. l. na predsedništvo gori navedenega sodišča. Prošnje morajo biti kolekovane s 25 Din in opremljene s predpisanimi dokumenti.

Prošnja za naslov. Invalid Bernik Ivan iz Sevnice št. 137 z amputirano desno nogo prosim dotičnega invalida, s katerim sva bila v l. 1917 meseca junija skupaj v »Feldšpitalu« v Reichenbergu na Goriškem in leta 1918 v invalidnici v obrtni šoli, ki ima tudi amputirano nogo, da mi javi svoj sedanji naslov. Stroške mu rade volje

hitel... Poleg steklenih vart jedilnice, kjer so že bili zbrani in pričenjali jesti, se je vstavil pred mizico, natovorjeno s škatljami cigar in egiptovskih cigaret, vzela veliko manilo in vrgel na mizico tri lire; na zimski verandi je mimogrede pogledal v odprto okno: iz teme mu je zadilal nežni zrak, se je nejasno prikazala vršina stare palme, njene čez zvezde razprostrte svetopisemske veje, ki so se zdele velikanske in se slišalo oddaljeno enakomerno šumenje morja... V čitalnici, udobni, tihi in razsvetljeni le nad mizami, je stal in šumel s časopisi nek sivi Nemec, zanemarjen, lsbenu podoben, s srebrnimi okroglimi očali in prismojenih, začudenih oči. Gospod iz San - Franciska ga je hladno premotril, sedel v globok usnjen naslanjač v kotu poleg svetiljke pod zelenim senčnikom, si nadel ščipalnik, rezko stresel z glavo, ker ga je dušil ovratnik in se ves zakril v časopisno polo. Urno je preletel napise nekaterih člankov, prečital nekoliko vrst o balkanski vojni, nikoli ne preneha, s privajeno kretnjo obrnil časopis — ko so nenadoma začarele pred njim vrste s steklenim bleskom. Njegov vrat se je napel, oči so se izbuljile, ščipalnik je zletel z nosa... Vrgel se je naprej, hotel zajeti zraka — in je divje zahropel; njegova spodnja čeljust je obvisela, da se je zavetilo po vseh ustih, polnih zlatih plomb. Glava se je zgrudila na ramo in se majala, nagubančen naprsnik je štrlel ven — ves život se je zvil — in s petami, zataknjenimi v preprogo, je zdrsnil na tla v obupnem boju proti nekemu.

Če ne bi bilo v čitalnici Nemca, bi bili vtegnili v gostilni urno in ročno prikriti ta

grozni dogodek; v trenutku bi bili prijeli gospoda iz San - Franciska za noge in glavo ter bi ga bili v diru odnesli skozi zadnja vrata kam bolj daleč — niti ena duša izmed gostov ne bi bila zvedela, kako nerodnost je napravil. Toda Nemec je planil s krikom iz čitalnice, preplašil vso hišo, celo jedilnico. In mnogo ljudi je skočilo od jedi, prevrnilo stole, mnogi so prebledeli in tekli v čitalnico, v vseh jezikih se je razlegalo: »Kaj, kaj se je zgodilo?« — in nihče ni dal smotrenega odgovora, nihče ni ničesar razumel, ker se še doslej ljudje najbolj čudijo smrti in za nič nočejo verjeti vanjo. Gospodar je drvel od gosta do gosta, poskušal zadržati begajoče in jih pomiriti s naglimi zatrjevanji, da to ni nič, samo malenkost, majhna omedlevica nekega gospoda iz San - Franciska... Toda nihče ga ni poslušal; mnogi so videli kako so strgali lakaji in sluge s tega gospod ovratnico, telovnik, zmečkani smokinj in celobogve zakaj — plesne čevlje s črnih svilenih nog s ploskimi stopali. On je še drhtel. Trdovratno se je boril s smrtjo, za nič se ji ni hotel pokoriti, ko se je tako nepričakovano in sirovo vrgla naj. Majal je z glavo, hropen kakor zaklan in obračal oči kakor vinjen... Ko so ga hité prinesli in položili v posteljo na število štirideset tri, — najmanjšo, najslabšo, najbolj mrzlo in vlažno, na koncu spodnjega hodnika — je pritekla njegova hči z razpuščenimi lasmi, v razpeti haljici, z golimi prsi, vzdignjenimi od steznika, potem pa velika, težka in še popolnoma za obed opravljena žena, katere usta so bila okrogla od groze... Toda takrat je že celo nehal majati z glavo.

Četrto ure pozneje je bilo v hotelu že zopet vse v redu, vsaj za silo. Toda večer je bil za vedno pokvarjen. Nekateri so se povrnili v jedilnico in končali obed, toda molče, razžaljenega obraza, medtem ko je stopil gospodar zdaj k enemu, zdaj k drugemu; onemoglo in spodobno razdražen ter skomigal z rameni, ker se je čutil po nedolžnem krivega, in vsem zatrjeval, da dobro razume, »kako je to neprijetno,« in svečano obljuboval, da stori »vse, kar je od njega odvisno«, da odstrani neprijetnosti; tarrantelo so morali odpovedati, a elektriko so ugasnili v kolikor ni bila neobhodno potrebna. Večina gostov je šla v pivnico in tako je vse potihnilo, da se je razločno čulo tiktakanje ure v predsobi, kjer je nekaj lesenomrmrala samo papiga, ki je vršela v svoji kletki, predno je sedla spat, z nogo nerodno podprto ob gornjo palico... Gospod iz San - Franciska je ležal v ceni železni postelji pod grapavimi volnenimi odejami, na katero je medlo svetila izpod stropa edina žarnica. Mehur z ledom je štrlel nad njegovim vlažnim in mrzlim čelom. Moder, že mrtev obraz se je polagoma shladil, hripavo grgranje, ki je privrelo iz odprtih od zlata blestečih ust, je postajalo vedno bolj slabo. To ni več hropel gospod iz San - Franciska — njega ni bilo, temveč nekdo drugi. Žena, hči, zdravnik in sluge so stali in ga topo gledali. Nenadoma se je zgodilo to, česar so pričakovali in se bali — hropenje se je pretrgalo. In počasi, počasi, za vse razločno, se je razlila bledost po obrazu umrlega in njegove poteze so postale bolj nežne, bolj svetle — zaradi lepote, ki mu je že davno pripadala... (Dalje prih.)

povrnem. Nadalje prosim tudi druge tovariše, ki so bili leta 1917 pri 5 stotnji domobranskega pešpolka št. 27 na hribu sv. Vida na soški fronti, da javijo proti povračilu stroškov svoje naslove, ako se spomnijo na me.

Iz Trbovelj. V četrtek dne 23. t. m. je preljela tukajšnja podružnica udruženja voj. invalidov nabiralne knjige s katerimi lahko pobira prostovoljne darove za zgradbo Invalidskega doma in vzdavo spominske plošče v spomin padlim ter živčim vojnim žrtvam, za kar izrekamo iskreno zahvalo g. velikemu županu v Ljubljani kakor tudi vsem, ki so nam k temu pripomogli.

Popravek. K poročilu o obnem zboru podružnice v Šmarju pri Jelšah se je vrinila pomota in sicer, da je predsednik podružnice tov. Ivan Turk, ne pa L. Drogenik, kar tem potom popravljamo.

Posledice redukcije. V Dubrovniku je bil reducirán potom specialne komisije tov. Luka Bokarica iz Grude 80% invalid. Ne da bi ga pregledala mu je odvzela pokojnino. Ker ima imenovani družino in živi v jako težkih razmerah, ga je udarec tako močno zadel, da je zno-rel. Sedaj se ne briga nihče zanj. Zares prav socijalno?

Naši grobovi.

Smrtna kosa. Kolenc Anton 70% vojni invalid, član ljubljanske podružnice, je umrl v dež. bolnici dne 9. VII. 1925, na jetiki. Zdravil se je dve leti na Golniku. — Naj v miru počiva!

Škofja Loka. Pri avtomobilski nesreči, ki se je pripetila dne 23. VII. proti večeru med Škofjo Loko in Kranjem, se je smrtno ponesrečil ter 24. VII. ob 1/2 12. uri dop. umrl tov. Rudolf Ziherl, trgovec in posestnik 40% invalid, član tukajšnje podružnice. Pogreb se je vršil 25. t. m. ob 6. uri zvečer ob ogromni udeležbi občinstva iz mesta kakor tudi iz okolice. Bil je ranjen leta 1914. v Galiciji ter tudi vjet v Rusiji. Leta 1917. je bil poslan iz ruskega vjetništva kot težki invalid. Pokojnik je bil zelo priljubljen pri občinstvu sploh, ter stal zmiraj ob strani posebno revnejšim slojem, kakor tudi podružnici, zato ga bomo težko pogrešali. Deputacija se je udeležila pogreba. — Dne 27. VII. je zadela kap tov. Franceta Pokorn, posest. iz Stare Loke 30 odstotnega invalida, člana tukajšnje podružnice. Pogreb se je vršil dne 29. VII. ob 9. uri dop. na pokopališče v Stari Loki. Izgubili smo kar dva člana. — Naj v miru počivata.

POZIV

na podpisovanje deležev.

Ustanovi se »Invalidsko kopališče« obenem »Invalidski dom« v Kraljevi.

Prostor leži na hrvatski rivijeri ob morju v bakerskem zalivu.

Poslojje s kopališčem bo napravila posebna zadruga, kot sestavni del Središnje invalidske zadruge v Zagrebu. Ustanovni občni zbor se vrši 10. oktobra letos v Zagrebu. Zadruga se bo osnovala po pravilih, katere objavlja hrvatski »Ratni Invalid« v 10. številki in nadaljevanjih. Izvršni odbor v Ljubljani je prejel vpisnice za deleže, katere lahko naši člani takoj podpisujejo.

Posamezni delež znaša 10 Din, vpisnina pa 1 Din.

Deleži se vplačujejo na:

1. Središnje Invalidsko zadrugo za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu.

2. Podružnico Udruženja vojnih invalidov v Kraljevi.

3. Izvršni odbor v Ljubljani.

Invalidi in osebe zaščitene po invalidskem zakonu podpišejo lahko poljubno število deležev.

»Prerod« s prilogo »Zdravje«. — Izšla je 8. številka tega občepriljubljenega lista, ki si stalno pridobiva simpatije vseh krogov. Kar moramo najbolj z veseljem pozdraviti je to, da list brez ozira na desno in levo pove — včasih prav bridko — resnico. Z veseljem opazamo razvoj protialkoholnega gibanja, ki temelji na stvarni podlagi in vsestranskem upoštevanju naših razmer. List ni prenapet, temveč vseskozi pravilno usmerjen. Zato ga bo s pridom bral vsakdo brez razlike stanu. Naroča se pri upravi »Preroda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Honoré de Balsac — Ivan Tominec:

Facino Cane.

(Nadaljevanje.)

Po vsakem plesu sta obesila godca na gosli in flažolet, ki sta se zelo resno bavila s kozarci in steklenico, svoje godalo na gumb slabe suknje, iztegnila roko proti mizici v dolbini pri oknu, kjer so bile njihove zaloge, in podal italijanu, ki ni mogel tja seči, ker je bila miza za njegovim stolom, polno čašo. Klarinet jima je v zahvalo pokimal. Njiju kretnje so bile tako eksaktne, kot jih vedno strmé vidimo pri slepcih velikega pariškega zavoda za slepce; napravljajo popolnoma vtis, kot bi videli. Stopil sem bliže k trem slepcem, da bi poslušal njih razgovor; ko pa sem bil blizu njih, so zvedavo vlekli na ušesa; brez vprašanja so zapazili, da je bil nekdo v njih bližini, ki ni bil delavskega stanu, in so umolkli.

»Vi, igravec na klarinet, iz katere dežele ste?« »Iz Benetk,« je z nekoliko italijansko barvanim glasom odgovoril slepec. »Ste slepo rojeni ali je bila — — ?« »Nesreča,« je hitro odgovoril, »prokleta črna slepota.« »Benetke so lepo mesto. Vedno sem zelo želel, biti tam.«

Starčku so poteze oživele, gube so se mu tresle, bil je močno ginjen. Če bi šel z vami tja, bi ne bila za vas ta pot zastoj,« je rekel.

»Ne govorite mu o Benetkah,« je dejal igravec na gosli, »sicer ne bo prišel naš dož do konca; posebno ko ima Svitlost že dve steklenici v trebuhu.« »Naprej, igraymo, stari škripač!« je vzkliknil flažolet.

Vsi trije so zopet zaigrali; toda ko so igrali štiri dele plesa, me je ovohaval Benečan, čutil je izredno zanimanje, ki sem ga mu posvečal. Njegove poteze so izgubljale hladni izraz žalosti; nekaj nadi podobnega mu je razsvetlilo ves obraz in se splazilo kot moder plamen v njegove gube; smehljal se je in si brisal čelo, to drzno in strašno čelo; z eno besedo, postal je vesel kot kdo, ki zajaše svojega konjička.

»Koliko let vam je?« sem ga vprašal. »Dve in osemdelet.« »Kako dolgo ste slepi?« »Že petdeset let,« je odgovoril z glasom, ki je pričal, da ne žaluje samo radi izgube oči, ampak tudi radi izgube neke velike moči, ob katero je bil prišel. »Zakaj pa vas imenujeta ta dva doža?« sem ga vprašal. »A, to je šala!« je odgovoril, »sem beneški patricij in mogel bi bil postati prav tako dož kot kdo drugi.« »Kako pa vam je ime?« »Tukaj,« je odvrnil, »sem le stari Canet. Moje ime se ni smelo nikdar drugače zapisati v ime-nik; italijansko se glasi Marco Facino Cane, knez Vareseski.« »Kaj? Vi ste iz rodu znamenitega ocndottiera Facina Caneja, čigar pridobitve so prešle na milanske vojvode?« »E vero,« je bil njegov odgovor. »V tistem času je zbežal Canejev sin, da bi ga Viscomtiji ne umorili, v Benetke in se dal vpisati v Zlato knjigo. Toda sedaj ni več ne Caneja ne Zlate knjige!« Pri teh besedah je napravil kretnjo, ki je izrazila ves njegov udušeni patrijotizem in njegov stud pred vsem človeškim.

»Toda, če ste bili beneški senator, ste morali biti bogati; kako se je dogodilo, da ste izgubili imetje?«

Na to vprašanje je z zares tragično kretnjo okrenil glavo proti meni, kot bi me hotel motriti, in je odgovoril: »Po nesreči!«

Ni več mislil na pijačo, odklonil je s kretnjo čašo vina, ki mu ga je bil v tem trenutku pomolil stari flažolet. Povesil je glavo. To obnašanje ni moglo zmanjšati moje radovednosti. Med plesom, ki ga je trojica mehanično igrala, sem opazoval starega beneškega plemiča, kot da sem dvajsetleten mladenič. Videl sem pred seboj Benetke in Adrijo, videl sem ju v njiju razdejanju na tem razdejanem obrazu. Sprehajal sem se po tem mestu, ki je svojim prebivavcem takó prirastlo k sreči, hodil sem od Rialta do Canale grande, od Mola dei Schiavoni do Lida, obrnil sem se proti stolnici, ki je v svoji posebnosti tako divna; ogledoval sem okna Zlate hiše, od katerih vsako druge okraske.

Opazoval sem bogate palače iz marmora, z eno besedo, vsa čuda, ki poznavavcu tem bolj ugajajo, če jih po svoji volji pokliče pred oči in ne spravi svojih sanj ob poezijo s podobo resničnosti. Predstavljal sem si življenje tega potomca največjih izmed vseh condottierov in iskal sledov njegove nesreče in vzrokov njegove popolne telesne in moralne propalosti, ki pa so jo še opešale iskre veličine in plemstva, ki so bile zopet oživele v tem trenutku. Najine misli so se brez dvojbe srečale; mislim vsaj, da slepota olajšuje izmenjavo med duhovi, ko zabranjuje

pozornosti, da se ne da raztresti z zunanjimi predmeti. Na preizkušnjo simpatije, ki je obstajala med nama, ni bilo treba dolgo čakati. Facino Cane je nehal igrati, vstal, stopil k meni in mi rekel z glasom, ki je deloval name kot električni udar: »Pojdiva!«

Ko sva prišla na cesto, mi je rekel: »Me hočete peljati v Benetke, hočete iti z mano? Mi hočete verjeti? Postali boste bogatejši, kot je deset najbogatejših hiš v Amsterdamu in Londonu, bogatejši kot Rotschildi, bogati kot pravljica v Tisoč in eni noči.«

Imel sem moža za norega, a v njegovem glasu je bila moč, ki sem si ji pokoraval. Dal sem se voditi, pa je tako hitro šel z menoj k Bastiljskim jarkom, kot bi videl. Sedel je na zelo odročnem mestu, kjer so pozneje zgradili most, pod katerim teče kanal sv. Martina k Seini, jaz pa sem sedel njemu nasproti na drugo klado. Beli lasje so se mu blesteli kot srebrne niti v mesečini. Molč je komaj motil zamolkli šum na boulevardih, ki je segal do sem. Temu se je pridružilo še nočno razpoloženje, tako da je bil prizor zares romantičen.

»Mlademu možu govorite o milijonih. Si morete misliti, da bo le trenutek okleval, vzeti nase tisočero trpljenje, da jih dobi? Se mi smejete?« »Naj umrem neizpovedan,« je burno pristavil, »če ni to, kar vam bom povedal, resnično. Bilo mi je dvajset let, kot sedaj vam, bil sem bogat, lep, plemenitaš; in začel sem s prvo vseh norosti, z ljubeznijo. Ljubil sem, kot dandanes ne ljubijo več, tako daleč, da sem se dal skriti v zaboj in bil v nevarnosti, da bom zaboden, ne da bi prejel zato kaj drugega kot obljubo, da dobim poljub. Zanj umreti se mi je zdelo celo življenje. L. 1760 sem se zaljubil v neko Vendramini, osemnajstletno ženo, ki je bila omožena z nekim Sagredom, enim najbogatejših senatorjev, ki je bil strastno zaljubljen v svojo ženo. Moja ljubica in jaz sva sedela nedolžno skupaj kot dva angelčka, ko je naju zasačil sposo, ko sva gvoorila baš o ljubezni. Jaz nisem imel orožja, on pa je bil oborožen a me ni zadel; skočil sem nanj, ga zadaval s svojimi lastnimi rokami in mu zavil vrat kot petelinu. Hotel sem bežati z Bianco, a ona mi ni hotela slediti. Take so ženske! Bežal sem sam; obsodili so me, moja posestva pa zasegli v prid mojim dedičem; a imel sem svoje demante, pet zvitih Tizianovih slik in vse svoje zlato pri sebi. Napotil sem se v Milan, kjer me niso nadlegovali. Država se ni brigala za mojo zadevo. — Naj nekaj pripomnim, preden nadaljujem. Naj vplivajo predstave žene med nosečnostjo ali pri spočetju na otroka ali ne, resnica je, da je moja mati, ko me je nosila pod srcem, imela strast do zlata. Jaz hlepim po zlatu in da zadostim temu pohlepu, to je za moje življenje tako potrebno, da še nisem bil nikdar v življenju brez zlata pri sebi; vedno imam opravka z zlatom; ko sem bil mlad, sem nosil vedno dragulje ter sem imel vedno dve ali tri sto dukatov pri sebi.«

(Dalje prih.)

NOVE KNJIGE

A. L. VIEIRA - A. DEBELJAK:

AMADIS

Roman. Cena v snopičih Din 20.—, broširan Din 22.— s poštnino vred.

To prelepo delo, ki ga je iz portugalščine prevlel naš priznani književnik dr. Debeljak ne bi smelo manjkati v nobeni naši hiši.

Na željo pošlje založba tudi posamezne snopiče na ogled. Prodajalci imajo znaten popust. Naročila sprejema in pojasnila daje

Založba „VIGRED“ (I. Albreht)

Ljubljana, Škofja ulica 8, 1. nadstropje.

POZOR! Pri sklicevanju na ta oglaš dobe vsi odjemalci 10% popust.

KAR NE VEŠ VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihajlova ul. 35. Tel. 6-25.

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Odgovorni urednik: Peček Janez.

Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.